

گزارش میدانی از تجمع اعتراضی کارگران بیکار شده صنعت مرغ

پای قاچاق و بی تدبیری در میان است

ابوالقاسم رحمانی

دبیر گروه جامعه

شرایط بد اقتصادی را در نظر داشته باشید، کرونا و محدودیت‌ها، کسب و کارهایی که یکی یکی زمین می‌خورند و معیشتی که اصلا چرخش نمی‌چرخد. در چنین اتمسفر و فضایی، تصورش را بکنید، در تعطیلات

عید به سر می‌برد، به همراه خانواده، احتمالا به خاطر شرایط کرونایی قید مسافرت را هم زده‌اید، تعطیلات تمام می‌شود، ناگهان، شب ۱۳ فروردین یا به عبارت بهتر، بامداد ۱۴ فروردین، یعنی شنبه‌ای که باید در محل کار حاضر شوید تا کارتان را شروع کنید و بخور و نمیری برای زندگی در بیابورد، تصمیمی گرفته می‌شود که نتیجه‌اش بیکاری شماست! این روایتی است که این روزها برای برخی کارگران اتفاق افتاده، برای من هم یادآور خاطرات تلخی است. چند سال پیش، در همین ایام نوروز، یکی از اقوام نزدیک

هم تجربه چنین واقعه‌ای را داشت و در همان ایام عید با او تماس گرفتند که مدیر شرکت از همسرش جدا شده و چون همسرش شمالی بوده، مدیر تصمیم گرفته که تمام شمالی‌های مجموعه را اخراج کند و به همین خاطر بعد از عید دنبال کار جدیدی باشید! همین قدر تلخ و همین قدر یکهویی! ماجرای اخیر هم دقیقا همین گونه بود اما با مختصات و قواره‌ای که به بیکاری مستقیم ۲۵ هزار کارگر می‌انجامد؛ ۲۵ هزار کارگری که با احتساب اعضای خانواده‌شان، جمعیت حدود ۱۰۰ هزار نفری را تشکیل

می‌دهند. البته این فقط افرادی هستند که به صورت مستقیم متاثر از این تصمیم شغل و منبع درآمدشان را از دست داده‌اند و حتما به صورت غیرمستقیم افراد زیادی از یک تصمیم یک شبه مربوط به بازار مرغی که این روزها زیاد از آن می‌شنویم، متضرر شده‌اند. خطوط بعدی را بخوانید تا بیشتر از کم و کیف ماجرا مطلع شوید و ببینید این دولت دوازدهم در این ماه‌های پایانی چطور کم‌ر به ملت‌هت‌تر کردن فضای کشور بسته و با جان و مال مردم بازی می‌کند.

دو روز تجمع همه بودند؛ هم کارگرها و هم امنیتی‌ها، نتیجه: «هیچ»

روز اول تجمع، چهارشنبه بود، فیلم‌ها و تصاویر را در رسانه‌های رسمی خودمان ندیدیم، طبق معمول خیلی اوقات، ابتدا رسانه‌های آن‌ور آبی بودند که یکی یکی کلیپ‌های کوتاهی از تجمع چند صد کارگر شرکت‌های مواد پروتئینی و بسته‌بندی مرغ‌های تکه‌شده و... را منتشر کردند. کارگرانی که به خاطر تصمیمات یک شبه وزارت جهاد کشاورزی حالا شغل‌شان را از دست داده بودند و حدود یک هفته‌ای بود که در محل کارشان مرغ چال می‌کردند! روز اول را از دست داده بودم، یعنی آن موقعی که از ماجرا مطلع شدم، دیر شده بود و تجمع سروتهش هم آمده بود. اما گویا این آخرین تجمع نبود و قرار بود تا پنجشنبه هم کارگرانی که کاری برای انجام دادن نداشتند، با لباس‌های فرم‌شان از کارخانه به سمت وزارت جهاد کشاورزی در خیابان طالقانی تهران بیایند و به اعتراض‌شان ادامه دهند. این بار ساعت ۸ کوک کردم و صبح زودتر از کارگاه جلوی وزارت جهاد کشاورزی حاضر شدم تا به همراه فیلمبردار هم گزارش مکتوب و هم محتوای تصویری از مطالبات این کارگران آماده کنم. بالاخره ما همین طوری روی بیکاری و کمبود شغل را در کشور سفید کرده‌ایم، ۲۵ هزار نفر دیگر هم به جمعیت بیکاران اضافه کنیم، نوبت است. منظر بودم تا اینکه مینی‌بوس مینی‌بوس کارگر از شرکت‌های مختلف آمدند و خیابان طالقانی را حسابی شلوغ کردند. نیروهای انتظامی و البته امنیتی هم که تجربه روز گذشته و اطلاع تجمع امروز را داشتند خیلی زود آمدند و حواس‌شان به همه چیز بود، حتی کلاهی که برای آفتاب روی سر من بود و در ادامه دربارهاش حرف می‌زدم. بنرها و پلاکاردهایشان را آماده کردند، زن و مرد و به صف شدند بدون ذره‌ای تش و شلوغ کاری و مقابل وزارتخانه ایستادند. رئیس و روسایشان هم آمده بودند. گویا قرار بود حین تجمع جلسه‌ای هم داخل وزارتخانه برگزار شود. خلاصه که من هم آمده می‌شدم برای گفت‌وگو با کارگران و مسئولان و هرکسی که خلاصه می‌دانست چرا این همه کارگر، به جای اینکه در کارخانه مشغول تولید باشند، اینجا و جلوی وزارتخانه و در این گرمای عییب ایستاده‌اند و مطالبه‌گری می‌کنند. کسی جز من هم نبود با حداقل من ندیدم و فقط نگاه عابران و مسافران اتوبوس‌های فرسوده‌ای که از خیابان طالقانی می‌گذشتند و راننده‌هایی که به محض دیدن این تجمع نیش ترمزی می‌زدند و سسری می‌چرخاندند، کسی حتی نگاهی هم به آنها نمی‌انداخت و برای همین تا ما را دیدند با آن دوربین و تجهیزات کمی تعجب کردند. اما همین تعجب‌شان و سوالاتی که می‌پرسیدند برای من عجیب و تاسف‌برانگیز بود. همه‌شان نام شبکه‌های خارجی را می‌بردند و می‌پرسیدند که شما از فلان شبکه (شبکه‌های ماهواره‌ای) آمدید؟! یعنی در همین پایتخت هم در مخیله‌شان نمی‌گنجید که یک رسانه رسمی داخلی و حتی صداوسیما مملکت برای پوشش اعتراض‌شان زحمت آمدن از جام‌جم تا طالقانی را به خود بدهد. تازه دکمه ریکورد دوربین را زده بودیم که یکی یکی نیروهای انتظامی و امنیتی آمدند و سنگ‌اندازی‌هایشان را شروع کردند. سوال اول و جالب همه‌شان هم این بود که وزارتی هستی؟! (کدام وزارت را هم می‌گفتند هم حتما می‌دانید!) می‌گفتی نه و این نه گفتن همان و سوال پیچ شدن و منع شدن هم همان! هم کارت خیزنگاری داشتیم و هم مجوز و هم از اینها مهم‌تر اتفاق خاص و تنشی هم نبود. یک تعداد کارگر که بعد از عید شغل‌شان را از دست داده‌اند و نگران معیشت خود و خانواده‌شان هستند، به صف شده و در یک فضای آرام و مسالمت‌آمیز، با حضور روسایشان ایستاده بودند و اعتراض می‌کردند. چند بنر و پلاکاردهم داشتند که چیز عجیب و خاصی روی آن نوشته نشده بود. همه چیز همین قدر ساده بود، منتهای در آخر یکی از نیروهای امنیتی دستم را گرفت و گفت: «من می‌گم فیلم بگیر، مجوز و فلان و بهمان چیزیه که من می‌گم! اصلا اون کلاه چیه سرت؟ چرا انقد مشکوکی!» خلاصه چون کارت شناسایی و مجوزم را هم گرفته بودند و این طوره هم جدی بودند که فیلمبرداری بشود و از قضا تعدادشان هم کم نبود، کسی از تجمع فاصله نگرفتم و بین کارگران رفتم، بدون دوربین و کلاه! چند کلمه‌ای با آنها حرف زدم و از مشکلات‌شان پرسیدم.

چرا مصوبه ۱۳۰ میلیون قطعه جوچه‌ریزی اجرا نشده؟ نقش قاچاق چیست؟

این تولیدکننده در پاسخ به این سوال که آیا پنجشنبه و در روز تجمع هم جلسه‌ای داشتید و جزئیات آن چه بود؟ گفت: «بله. در وزارت جهاد، وزارت صمت جلسات فنی، جلسات کارشناسی، جلسات قیمت‌گذاری و... داشتیم ولی متأسفانه کاری از پیش نرفت. ما عامل گرانی نیستیم. عامل گرانی وزارت جهاد است که در جلسه به این مساله رسیدند. عامل کمبود مرغ وزارت جهاد است و دلیل این است که وقتی جوچه‌ریزی در قاچاق کردند سرشماری نکردند. اینها ۱۳۰ میلیون قطعه جوچه باید در بازار ریختند که این طبق مصوبه تنظیم بازار کشور است ولی ۱۰۰ میلیون جوچه‌ریزی شد. از این تعداد ۱۰۰ میلیون هم البته جوچه قاچاق شده است. تخم مرغ‌های نطفه‌دار را هم قاچاق کردند. همه هم به کشورهای همسایه می‌رود. روی جوچه و تخم مرغ نطفه‌دار متمرکز شوید که اینها کجا رفته و چرا مصوبه ۱۳۰ میلیون قطعه جوچه‌ریزی اجرا نشده است؟ به این سوال اگر پاسخ داده شود معمایی وضعیت بازار مرغ کشور هم حل خواهد شد.»

۷ روز تعطیلی، مسئولان فقط وعده می‌دهند

ما کم کم جمع‌وجور کرده بودیم و از گوشه‌های به‌تاشایی این کارگران نشسته بودیم. هرچه هم تلاش کردم نیروهای انتظامی و امنیتی را قانع کنم که باید این مطالبه رسانه‌ای شود قبول نمی‌کردند. جالب بود، یکی از نیروهای انتظامی می‌گفت فلان شبکه‌های خارجی نشان می‌دهند. گفتم خوب وظیفه ما به‌عنوان رسانه داخلی نیست که حرف و روایت اصلی را با تآب دهیم؟ گفت شما هم چیزی بگویید آن طرفی‌ها هم می‌گویند، بروید و اینجا نایستید! جمع کارگران را ترک کردیم هرچند آنها رفته‌رفته بیشتر هم می‌شدند و شرکت‌های دیگر هم کارگران‌شان را می‌آوردند. شماره یکی از روسای این شرکت‌ها را گرفتم و عصر با او تماسی گرفتم تا کم و کیف ماجرا و سرنوشت این کارگرها و واحدهای تولیدی‌شان مطلع شوم. او که دوست نداشت نامش را ذکر کند (از ترس ایجاد مشکل توسط وزارت جهاد کشاورزی!) به من گفت: «بعد از اعلام ممنوعیت تولید و بسته‌بندی مرغ تکه توسط شرکت‌های ما، جلسات متعددی برگزار کردیم. در آخرین جلسه هم اعضای کارگاه ساماندهی مرغ کشور با توضیحات کامل اعضا به این جمع‌بندی رسیدند که وزیر دستور داده کار انجام و ممنوعیت‌ها برداشته شود و پیش‌نویس نامه هم توسط معاون وزیر جهاد کشاورزی تهیه شد. منتها چهارشنبه صبح به یک‌باره گفتند وزیر در قرارگاه اعلام کرده به خاطر مخالفت برخی اعضای قرارگاه کلا دوباره ممنوعیت را ادامه می‌دهد. وقتی تا قبل از ظهر پیگیری می‌کردیم که کارگر، نیروی بیکار کارگر اگر کار نکند پول ندارد، ماه رمضان است و چقدر می‌توان این شرکت‌ها و کارگران را مجاب کرد؟ مشخص بود که وقتی آقایان اعلام کردند انجمن دخالت نکند و کاری نداشته باشد، ظاهرا تصمیم بر این است که این طرح ادامه داشته باشد، یعنی این تعطیلی و بیکاری ادامه دارد. وزیر و تیم وزیر می‌گفتند ما مشکل را حل می‌کنیم چون روز اول هم اعلام کردند تعطیل کنید. مشکلات ما یکی، دو مورد نبود. سیزدهم شب ساعت ۶ بعد از ظهر جلسه گذاشتند و گفتند به شما سهمیه می‌دهیم. ساعت ۱۱ شب تماس گرفتند و گفتند سهمیه نمی‌دهیم بلکه از فردا هم تعطیل است. من اعلام کردم کشتارگاه‌های ما مرغ را کشتار کرده‌اند و مرغ پشت در واحدهای ماست و صبح تولید و کارگر داریم. فصاحت گفت اشکال ندارد، فردا را کار کنید و از پس فردا تعطیل است. فردا را کار کردیم و دامپزشکی و پستی‌بانی آمدند و تمام مرغ‌های بسته‌بندی را توقیف کردند. یک زبان اینچینی به ما وارد کردند. بعد گفتند اشتباه و ناهماهنگی بین دامپزشکی و جهاد بود و معذرت‌خواهی می‌کنیم که این به‌درد ما نمی‌خورد. زبان وارد شد، تولید از بین رفت! بعد گفتند ۴۸ ساعت این طرح ادامه دارد و در این مدت همکاری کنید. گفتیم ۴۸ ساعت مشکلی نیست و اگر فکر می‌کنید با ۴۸ ساعت کار نکردن ما می‌توانید بازار را کنترل کنید مشکلی از بابت ما نیست. متأسفانه بعد از ۷۲ ساعت همواره به ما وعده دادند و امروز و فردا کردند. عملا الان هفت‌روز است که تعطیل هستیم.»

بی‌تدبیری و کم‌کاری خود را به گردن ما می‌اندازند

این فعال و تولیدکننده مواد پروتئینی در پایان گفت‌وگو به بیکاری ۲۵ هزار کارگر اشاره کرد و با انتقاد از رویه مدیریتی این بازار در کشور خاطرنشان کرد: «ما جان خود را برای امنیت و اقتدار کشور می‌دهیم، بحث ما این است چرا وزیر به ما تهمت دروغ زده است؟ وزیر گفته عامل این مشکلات واحدهای بسته‌بندی بودند. درحالی که واحدهای بسته‌بندی رسمی کار می‌کنند، با فاکتور رسمی است و جنس را می‌خرند و طبق فاکتور رسمی و آنالیز سازمان حمایت می‌فروشند. چرا تهمت می‌زنند و کم‌کاری‌های خود و بی‌تدبیری‌های خود را به گردن ما می‌اندازند؟ مادر کشور ۲۵ هزار نفر هستیم. ما بیمه رسمی داریم. بیمه ما ۲۵ هزار نفر است. فکر کنید هر یک چهار سر عائله هستند و غیرمستقیم‌ها هم از رستوران‌ها، فروشگاه‌های زنجیره‌ای بخش سوپری و پروتئینی‌ها تعطیل شدند. بیمارستان‌ها، تالارها و... نیز تعطیل شدند. بحث بیمارستان‌ها که در شرایط کرونا بیمار دارند و باید غذای رژیمی به بیمار بدهند. چند روز اخیر مدیر چند بیمارستان التماس می‌کردند که مرغ از کجا تهیه کنیم؟ از سطح شهر فیلم بگیریم، زور اینها به اصناف نمی‌رسد و الان در تمام مغازه‌های مرغ‌فروشی و ماهی‌فروشی و گوشت‌فروشی که اصلا تخلف است، مرغ تکه می‌کنند و می‌فروشند. طبق قانون در واحدهای گوشت و ماهی، مرغ را نباید خرد کنند ولی مرغ را قطعه‌بندی می‌کنند. در یک مکان کوچک فرد یک تن مرغ می‌فروشد و هیچ کسی هم جلوی آنها را نمی‌گیرد چون زور آنها به اصناف نمی‌رسد.»

ماجرای پرباهام تامین مرغ در کشور، نقش صادرات و قاچاق تخم مرغ نطفه‌دار در کمبودها

جسته‌گریخته برخی مسئولان و مطلقان از این فضا اظهاراتی در ارتباط با حواشی و مشکلات بازار مرغ داشته‌اند. برای مثال سیدجواد ساداتی‌نژاد، رئیس کمیسیون کشاورزی مجلس شورای اسلامی با طرح این سوال که ناکارآمدی در مدیریت و بی‌تدبیری‌ها از کجا سرچشمه می‌گیرد و چه کسانی مقصرند؟ گفت: «براساس بررسی‌های کمیسیون کشاورزی در مورد هرج و مرج و آشفتگی قیمت مرغ پنج مقصر اصلی وجود دارد: تصمیمات غیرکارشناسی رئیس‌جمهور، عدم نظارت وزارت کشور، تصمیمات غیرکارشناسی و نقض نظارت وزارت صمت، تصمیمات غیرصحیح وزارت جهاد و عدم تامین ارز مورد نیاز توسط بانک مرکزی. از دلایل اصلی شرایط حاضر وجود ارز ۴۲۰۰ تومانی و فساد و رانت و ناتوانی در نظارت بر آن است. مثلا مابه‌التفاوت قیمت سویا ۱۴ هزار تومان است. ببینید همین چه فساد می‌کند؟ یک تریلر نهاده پنج میلیارد تومان سود دارد و این افساد این اتفاقات است. علی‌رغم نظر کمیسیون کشاورزی و متخصصان و کارشناسان در خصوص حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی در نهاده‌های دامی در سال ۱۴۰۰ نهایتا مجدداً ارز ۴۲۰۰ تومانی برای نهاده‌ها در سال ۱۴۰۰ داریم. بانک مرکزی در سال ۹۹ مدیریت مناسبی برای تخصیص ارز به نهاده‌های دامی نداشت و ما با کمبود نهاده‌های دامی مواجه شدیم که این به معنای کمبود مرغ و صف‌های طولانی است. همچنین سه میلیون تن نهاده دامی در گمرک رسوب شد. اصلی‌ترین این مشکلات تعیین قیمت غیرواقعی و دستوری بود که نقش اصلی را در آشفتگی قیمت مرغ داشت. زمانی که مرغ ۱۷ هزار و ۷۰۰ تومان تمام شده قیمت ۱۴ هزار و ۴۰۰ تومان برای آن در نظر گرفته شد، درحالی که مرغ‌های یک‌بنگاه اقتصادی است نه خیریه و وقتی ما می‌خواهیم آنها را زیر قیمت تمام‌شده عرضه کنند این امر به تعطیلی تولید و افزایش قیمت می‌انجامد. همچنین ستاد تنظیم بازار نقشش را در حوزه کشاورزی خوب ایفا نکرد و شبکه توزیع مناسب هم وجود نداشت. علاوه بر این آمار خطا و غیرواقعی درمورد جوچه‌ریزی ارائه شد و اجبار به تحویل مرغ ۴۵ روزه باعث شد در دو ماه ۵۰، ۶۰ هزار تن کاهش گوشت داشته باشیم. متأسفانه ما برای تولید نهاده‌های دامی در داخل کشور نیز دچار مشکل هستیم. توصیه دیگر ما تعیین قیمت محصولات کشاورزی توسط شورای قیمت‌گذاری وزارت جهاد و سپردن تنظیم بازار محصولات کشاورزی به وزارت جهاد است. همچنین بانک مرکزی باید ارز مورد نیاز را تامین کند و واردات نهاده‌های دامی نیز از انحصار خارج شود. علاوه بر این وزارت جهاد نیز باید جوچه‌ریزی را به ۱۴۰ میلیون قطعه افزایش دهد. «سویا اینها اما چقدر پرسش و ابهام جدی وجود دارد؛ یکی اینکه گفته می‌شود یکی از دلایل کمبود مرغ، قاچاق جوچه و تخم مرغ نطفه‌دار به کشورهای همسایه است. از طرف دیگر آماری هم مبنی بر صادرات تخم مرغ نطفه‌دار جوچه یک‌روزه گوشتی در ۶ ماه دوم سال ۹۹ و برنامه‌ریزی برای واردات آن در سال ۱۴۰۰ وجود دارد که همه اینها ابهاماتی را در ذهن ایجاد می‌کند و نشان می‌دهد بیش از هر مساله‌ای، ناتوانی دولت و وزارت جهاد کشاورزی، صمت و... در مدیریت بازار مرغ کار را به اینجا رسانده است و ما حاصل آن بیکاری چندین هزار کارگر است.»

بیمارستان‌ها در تامین مرغ دچار مشکل شده‌اند

علاوه بر این با مسعود رسولی، دبیر انجمن صنفی تولید و بسته‌بندی مواد پروتئینی کشور هم گفت‌وگوی کوتاهی انجام دادیم و او در رابطه با مشکلی که برای این واحدهای تولیدی پیش آمده به «فرهنگستان» گفت: «مشکل اصلی ما این است که مسئولان به جای حل مساله صحت‌مشریان خوش‌خود را دارد، بخشی از خانوارها به‌علاوه بیمارستان‌ها و برخی سازمان‌ها و مشاغل از این مرغ‌ها استفاده می‌کنند. بابتی تدبیری نگرفتند آن بخشی را که به کارخانه‌های می‌رود ممنوع می‌کنیم که مرغ مستقیم به دست خانواده‌ها برسد، خوب اینجا چه تفاوتی ایجاد می‌شود؟ کارخانه‌ها همان مرغ را تبدیل به محصول می‌کردند و به دست مصرف‌کننده می‌رساندند دیگر. الان بیمارستان‌ها که فقط از قطعات استفاده می‌کردند و به مشکلی جدی خوردند. بازار یک معنی و مفهوم بین المللی دارد و بر مبنای عرضه و تقاضاست و حالا که تقاضا بالا رفته است ما دچار این کمبود شده‌ایم و باید بررسی شود که چرا مرغ مورد نیاز تامین نشده است. صادر شده، قاچاق شده یا هر اتفاقی دیگری که در ارتباط با جوچه و تخم مرغ نطفه‌دار و... افتاده است باید مورد بررسی قرار گیرد و بازار از این فضا خارج شود. مساله این است که با این تصمیم ۲۵ هزار نیروی مستقیم کارگر کارشان را از دست داده‌اند و کسی به اینها فکر نمی‌کند. فروشگاه‌های زنجیره‌ای، حمل‌ونقل، رستوران‌ها و... هم به این صنعت وابسته و متاثر شده‌اند. تنها شبکه رسمی توزیع قطعات مرغ شرکت‌های بسته‌بندی هستند که هم از لحاظ مالی و مالیاتی رسمی هستند و هم از لحاظ بهداشتی دارای مجوز رسمی‌اند، حالا جلوی تنها شبکه رسمی را گرفته‌اند و شبکه‌های غیررسمی را گسترش داده‌اند. به محض اینکه این ممنوعیت‌ها برداشته شود، مردم به فروشگاه‌های زنجیره‌ای هجوم می‌برند و این می‌شود نتیجه این تصمیمات!»

